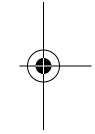
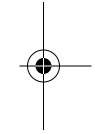
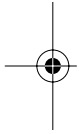
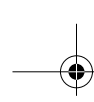
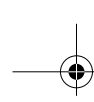

NORMALITET

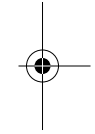
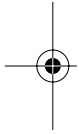

Thomas Hylland Eriksen og
Jan-Kåre Breivik (red.)

NORMALITET

UNIVERSITETSFORLAGET

© Universitetsforlaget 2006

ISBN-13: 978-82-15-01062-5

ISBN-10: 82-15-01062-8

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

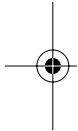
Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS

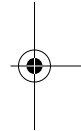
Postboks 508 Sentrum

0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

Boken er utgitt med støtte fra forskningsprogrammet CULCOM Kulturell kompleksitet i det nye Norge.

Omslag: Kristin Berg Johnsen

Sats: Laboremus Prepress AS

Trykk og innbinding: AIT Trykk Otta AS

Boken er satt med: New Baskerville 11/14,3 pkt

Papir: 90 g Dito

Bilde s. 26: Bridgeman Art Library

Bilde s. 317: Bridgeman Art Library

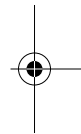
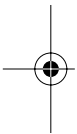

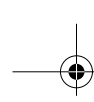
FORORD

En av de store gledene ved å arrangere tverrfaglige konferanser med en diffus tematikk er den stadig tilbakevendende overraskelsen over å registrere hvor mye deltagerne har felles på tvers av faglige grenser. Normal vitenskap finner som regel sted innenfor en klart avgrenset disiplin, og det er ofte forstemmende lite kontakt mellom et fag og dets naboer, til tross for at man kanskje arbeider med nært beslektede problemer.

Temaet for denne boken, den andre i bokserien «Det transnasjonale Norge» utgitt av Universitetet i Oslos forskningsprogram «Kulturell kompleksitet i det nye Norge», blir behandlet i mange fagdisipliner og på mange forskjellige måter. Av og til er interessen implisitt – ordet «normalitet» figurerer ikke nødvendigvis – men alle vitenskaper og forskningstradisjoner med respekt for seg selv er interessert i grensetilfeller og unntak, anomalier og besynderligheter. Som en logisk konsekvens og dialektisk negasjon av en slik interesse fremtrer så et begrep om det normale, standarden, normen. Som Georges Canguilhem påpekte allerede i 1943, har det unormale forrang fremfor det normale; vi oppdager avviket først, normen etterpå.

Leserne av denne boken, som om mulig er enda mer tverrfaglig enn den første i serien (*Trygghet*), vil raskt oppdage at dette ikke er en antologi om innvandrere, in-

FORORD

tegrering og transnasjonalitet. Ikke desto mindre består bokens motivasjon og eksistensberettigelse i et ønske om å forstå det nye, mangfoldige og omskiftelige Norge – inkludering og ekskludering, verdipluralisme og ensretting, nasjonalisme og kosmopolitanisme, stigmatisering og normalisering – i et helhetsperspektiv, med empirisk hovedvekt på minoritetsspørsmål. Et spørsmål som umiddelbart melder seg, er imidlertid hva som utgjør en minoritet. Dersom somaliere er en minoritet, hvorfor ikke nordtrøndere? Dersom rettroende sunnimuslimer er en religiøs minoritet, hvorfor ikke rettroende pinsevenner? Og hvis det er riktig at svarte blir diskriminert på arbeidsmarkedet (noe som beviselig forekommer), går det ikke an å si at jobbsøkere over femti også blir diskriminert?

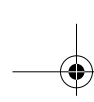
Det er vår overbevisning at et komplekst blikk er nødvendig for å fange kompleksitet, og at mangfold må studeres mangfoldig. Derfor er den faglige og tematiske bredden i denne artikkelsamlingen nesten svimlende, men dypest sett handler alle bidragene om det samme: grensdragninger utad og standardisering innad, ekskludering og inkludering, felles standarder og motstand mot dem, provisoriske og autoritære forsøk på å skape orden der det ellers ville ha vært uorden, og kampen om retten til å definere hva som skal være innenfor og utenfor grensene for det akseptable.

Redaktørene vil få takke bidragsyterne for sporty og effektiv håndtering av knappe frister, Svein Skarheim og Per Robstad i forlaget for sin støtte og sympati, og sist, men ikke minst Anne-Marit Hessevik, som takket være sitt betydelige talent for å skape orden og normalitet ut av komplekst kaotiske situasjoner, har gjort prosjektet praktisk mulig.

Oslo, sommeren 2006

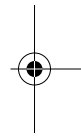
Thomas Hylland Eriksen og Jan-Kåre Breivik

INNHold

Innledning: I de enøydes land	9
<i>Thomas Hylland Eriksen</i>	
Normalitetens oppfinnelse	25
Bidrag til en forståelse	
<i>Lars Grue</i>	
Lengselen etter det normale	49
<i>Elisabeth Eide</i>	
Överlever jag i dig?	73
<i>Adelheid Seyfarth Gulbrandsen</i>	
Den gode normaliteten	119
<i>Thoroald Sirnes</i>	
Mulighetsbetingelser for normalitet	135
Teknologi, subjektivitet og kropp i ordningen av funksjonshemninger og funksjonsdyktighet	
<i>Ingunn Moser</i>	
Problematisering, utdefinering eller omfavnelse? Om normaliteten	167
<i>Per Solvang</i>	

INNHold

Døv identitetspolitikk – en særegen form for normalitet? 187

Jan-Kåre Breivik

Språkleg normalitet 203

Stephen Walton

Fra språklig enhet til språklig pluralisme? . . . 227

Språk og identitet i det offisielle enspråklige Norge

Bente Ailin Svendsen

Normalitet og musikk i norsk reklame i 2006 253

Stan Hawkins

Gull, arbeid og galskap 275

Om normalitet og modernitet

Tian Sørhaug

Jeg ser uklart – dyrenes tilblivelse og tiggerne i Venezia 317

Ole Robert Sunde

Om bidragsyterne 327

Navneregister 331

